

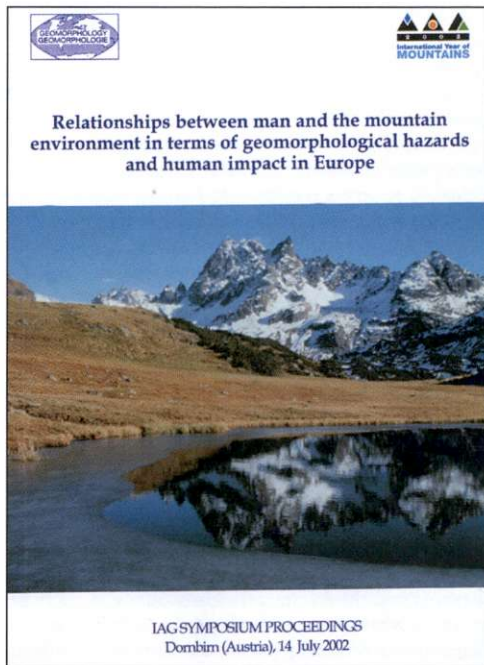
**SIMPOZIJ MEDNARODNE
GEOMORFOLOŠKE ZVEZE »ODNOSI MED
ČLOVEKOM IN GORSKIM OKOLJEM V LUČI
GEOMORFOLOŠKIH NEVARNOSTI IN
ČLOVEKOVIM VPLIVOM V EVROPI«
(DORNBIRN, AVSTRIJA, 14. JULIJ 2002)
Matija Zorn**

Mednarodna geomorfološka zveza (*International Association of Geomorphologists – IAG*) je ob mednarodnem letu gora 2002 organizirala nekaj simpozijev in delavnic na temo geomorfologije gora. V tem sklopu je 14. julija 2002 v mestu Dornbirn v zahodni Avstriji potekal simpozij z naslovom »*Relationships between man and the mountain environment in terms of geomorphological hazards and human impact in Europe*«. Prek sto udeležencev simpozija iz enaindvajsetih držav je poslušalo šest vabljenih predavanj in štiri izbrane referate, predstavljenih pa je bilo še devetindvajset posterjev.

Rdeča nit predstavitev je bila povezava med gorskim okoljem in človekom. Predstavljeni so bili novi pristopi in nove metodologije, ki jih uporabljajo strokovnjaki pri preučevanju ekstremnih naravnih pojavov. Potrebe po poselitvenih in industrijskih območjih so vedno večje tudi v gorskih predelih, kjer poteka gradnja pogosto na nevarnih območjih. Namen raziskav je zato opozoriti na možne nevarnosti preden se le-te pojavijo. Predstavljene so bile najnovejše metode in sredstva pri preučevanju pobočnih procesov. Predstavitev so se nanašale na vlogo geomorfologije pri preučevanju naravnih nesreč, na tehnike kartiranja ogroženih območij, na tehnike opazovanja pobočnih premikov, na alarmne sisteme in na človeški vpliv na pobočja. Povzetki referatov in posterjev so izšli v posebni publikaciji s kongresnim naslovom, ki sta jo uredila Lisa Borgati in Mauro Soldati.

Med predavanji naj izpostavim predavanje Antonia Cendrera in Juana Remonda o preučevanju prazgodovinskih, zgodovinskih in recentnih zemeljskih plazov v Španiji. Pri preučevanjih le-teh so ugotovili, da se je hitrost plazenja močno povečala pred okrog 5500 in pred okrog 200 leti. Prvi podatek sovpada z obdobjem neolitika, drugi pa s časom industrijske revolucije. V obeh obdobjih je prišlo do velikih sprememb pri rabi tal. Pri recentnih plazovih ugotavljajo korelacijo med pogostostjo zemeljskih plazov in socialno-ekonomsko aktivnostjo človeka, ki pospešuje procese in povzroča spremembe v geomorfem sistemu.

V severni Italiji so na podlagi ekstremnih vremenskih dogodkov in posledičnih pobočnih procesov v letih 1968, 1977, 1978, 1982, 1987 in 1994 izdelali predvideno zaporedje premikov na pobočjih. Predavanje Fabia Luina je bilo za Slovence zanimivo zaradi primerjave z dogodki v Logu pod Mangartom novembra 2000. Italijani so ugotovili, da se po 10–15 urah intenzivnega deževja, ko pade 10–11 % letnih padavin, pojavijo prvi pre-

miki na pobočjih (usadi). V dolinah s povirjem, manjšim od 20 km², se sprožijo prvi drobirski tokovi, ki prekinajo prometne povezave. Padavine do 24 ur vplivajo na 500–1000 km² velika povirja. Pride do poplav in povečane bočne erozije vodotokov. Število usadov se močno poveča, reaktivirajo se stari plazovi. Prekinjene so ceste in železniške povezave. Po 35–40 urnem deževju nastanejo naravne nesreče tudi v povirjih, večjih od 2000 km². Vodotoki poplavijo naselja, pojavijo se prvi podori. Nekaj dni po močnem deževju se sprožijo veliki zemeljski plazovi (z globino do 30 m). Do zamude pride zaradi litoloških posebnosti in višine talne vode.

Predstavitvam je sledil še diskusijski del, kjer je večina razpravljavcev menila, da je v zadnjih desetletjih prav človek tisti odločilni dejavnik (posredni ali neposredni), ki je s svojim poseganjem v gorska območja povzročil, da se je močno povečala ogroženost pred pobočnimi procesi.

**REGIONALNORAZVOJNI PROBLEMI
HRVAŠKE IN SOSEDNIH DRŽAV
(ZAGREB, 28.–30. 11. 2002)
Simon Kušar**

Problemi regionalnega razvoja postajajo čedalje pomembnejša strokovna in znanstvena tema. Vse države se trudijo uveljavljati skladnejši regionalni razvoj. Pri prepoznavanju regionalnih problemov igra

pomembno vlogo tudi geografija. Zato pogosti mednarodni seminarji na to temo niso presenečenje.

Seminar v Zagrebu je potekal med 28. in 30. novembrom 2002. Organizirala sta ga Hrvaško geografsko društvo in Geografski oddelek Prirodoslovno-matematične fakultete. V ospredju zanimanja so bili regionalnorazvojni problemi Hrvaške in sosednjih držav. Udeležili so se ga predstavniki Avstrije, Bosne in Hercegovine, Madžarske, Makedonije, Slovenije in Hrvaške.

Po otvoritvenem nagovoru dr. Viskoviča, dekana Prirodoslovno-matematične fakultete, so bile predstavljene nekatere teoretične osnove in modeli regionalnega razvoja. Ugotovljeno je bilo, da sonaravni razvoj postaja ključni pristop oziroma način za udejanjanje skladnejšega regionalnega razvoja. V sklopu predavanj o regionalnem razvoju Hrvaški sosednjih držav so bile prikazane izkušnje na tem področju iz Avstrije, Bosne in Hercegovine, Madžarske, Makedonije in Slovenije. Avtorji so se lotevali preučevanja razvoja v regijah na zelo različne načine. Sledil je še sklop o regionalnem razvoju Hrvaške. Hrvaška se srečuje z močno koncentracijo v Zagrebški urbani regiji in s praznjenjem obsežnih območij države. S težo problemov izstopajo v vojni prizadeta območja, ki so se z razvojnimi problemi zaradi periferne lege, nerazvitih gospodarskih in storitvenih dejavnosti ter omejenih pogojev za kmetijstvo srečevala že pred letom 1990.

Tretji dan seminarja je bila ekskurzija v Banijo in del Korduna. Regiji sta naravnogeografsko podobni, podoben je tudi družbenogeografski razvoj zadnjih 10 let. Prevladuje vzpet svet, ki se najvišje dvigne v Zrinski gori. Rečna mreža je zelo razvita. Za kmetijstvo razmere niso najugodnejše, saj kot kamninska podlaga prevladuje glina. V dnu dolin so predvsem mokrotni travniki. Regiji sta se z neugodnimi demografskimi gibanji srečevali že zadnjih nekaj desetletij. Zaradi vojne v prvi polovici 90. let 20. stoletja se je depopulacija nadaljevala. Na tem območju so živeli Srbi, ki so po vojaški operaciji hrvaške vojske, bolj znani pod imenom »Nevihka«, območje zapustili. Gospodarstvo v Petrinji in Glini je propadlo. Danes prihaja do oživiljanja nekdanjih močnih industrijskih podjetij v centralnih krajih višje stopnje. Zabeleženo je bilo celo priseljevanje v regijo. Vračajo se predvsem ostareli prebivalci srbske narodnosti. Mladi Srbi ostajajo v Bosni, predvsem pa v Srbiji, v Beogradu. Kulturna pokrajina je doživela popoln razkroj. Na stavbah in infrastrukturi so še vedno vidni ostanki vojaških operacij. Pričakujejo se težave pri aktiviranju endogenih regionalnih virov.

Na seminarju o regionalnorazvojni problematiki v Zagrebu je sodelovalo veliko mladih geografov, ki se šele uveljavljajo v strokovnih in znanstvenih krogih. Predstavljeni seminarji so pokazali, da so geografi aktivno udeleženi pri spodbujanju regionalnega razvoja v svojih državah in regijah. Slovensko geografijo in neno preučevanje regionalnih problemov so z aktivno

udeležbo promovirali tudi nekateri člani Oddelka za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

HERODotNET Thematic Network – OSNOVNA PREDSTAVITEV ZDRUŽENJA IN KRATKO POROČILO O PRVI KONFERENCI Eva Konečnik

Kaj je HERODotNET Thematic Network ali krajše HERODOT? Herodot je evropsko združenje oddelkov za geografijo v visokošolskem izobraževanju (European Network of Geography in Higher Education), odprto tudi vsem institucijam in organizacijam, ki so povezane s študijem geografije ali sorodnih znanstvenih disciplin. Člani so iz vseh evropskih držav: akademski oddelki za geografijo, druge institucije za izobraževanje učiteljev, raziskovalni centri in organizacije za profesionalni razvoj. Članice Herodota so tudi pomembnejše geografske organizacije, kot npr. Mednarodna geografska zveza (IGU), EUROGEO ipd.

Združenje Herodot je bilo ustanovljeno oktobra 2002 in je svojo vlogo opredelilo z naslednjimi cilji:

- podpirati in razvijati odličnost v poučevanju geografije na visokošolskem nivoju oziroma širiti primere dobre prakse v izobraževanju na področju geografije;
- povečati zavest o pomembnosti pedagoškega presojanja aktivnosti znotraj geografskega visokošolskega kurikula, npr. pedagoškega presojanja uporabe specifičnih izobraževalnih produktov, vključujoč informacijsko in komunikacijsko tehnologijo (ICT) in učenje na daljavo (ODL);
- poročati o kurikularnih spremembah in o razvoju znotraj geografije kot znanstvene panoge na nacionalnih ravneh in v celotni Evropi;
- razvijati in pospeševati dialog med visokoškolskimi izobraževalnimi institucijami v Evropi, podpirati izmenjave učiteljev in študentov na področju geografije;
- razviti skupno evropsko ogrodje za organizacijo programov profesionalnega razvoja geografov, delujočih v visokošolskem izobraževanju.

Osnovna želja HERODOT-a je torej trud za promocijo geografije v visokošolskem izobraževanju in podpora profesionalnemu razvoju geografov, delujočih v visokošolskem izobraževanju.

Prva konferenca združenja HERODOT je potekala v Londonu od 22. do 24. marca 2003. Na konferenci je sodelovalo 82 udeleženk in udeležencev iz okoli 33 evropskih držav in ZDA. Iz Slovenije sta se konference udeležila predstavnik Oddelka za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in predstavnica Oddelka za geografijo Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru. Slovenija je bila obenem nosilka ene od treh tematskih delavnic.

Program konference je vključeval predstavitev ciljev in pričakovani HERODOT-a v povezavi z Bologn-

